

Verdensberømt forsker er død

«We've found the secret of life», sa Francis Harry Compton Crick i 1953. Han refererte til sin banebrytende oppdagelse av den molekylære struktur til deoksyribonukleasesyre, DNA.

Francis H. C. Crick døde etter lang tids sykdom den 28. juli 2004. Den 88 år gamle vitenskapsmannen vant Nobelprisen sammen med James Watson og Maurice Wilkins for sin oppdagelse av DNA-molekylets struktur for over 50 år siden. Denne oppdagelsen har endret ikke bare biologisk forskning og forståelse, men har hatt også ringvirkninger langt utenfor medisinen og det akademiske miljø.

Crick ble født i Northampton, England den 8. juni 1916. Han var utdannet fysiker (1937) og arbeidet med radarteknologi og minebekjempelse under andre verdenskrig. Hans doktorgradsarbeide ble avbrutt av krigen men i 1954 ble hans avhandling «X-ray diffraction: polypeptides and proteins» godkjent for en Ph.D. ved Caius College i Cambridge, England.

Francis Crick var gift to ganger og hadde totalt tre barn og fire barnebarn. Han var en forsker til siste stund og arbeidet på en vitenskapelig rapport mens han var innlagt på sykehuset i San Diego. Hans arbeidsområde de siste 30 årene dreide seg om neurologisk kontroll av menneskelig bevissthet.

Selvom Crick alltid vil huskes for beskrivelsen av den doble helix, som han sa «var for vakker til ikke å være sann», har hans påfølgende bidrag innen molekylærbiologi og neurovitenskap også vært av stor betydning. På 1950-tallet deltok han i arbeidene som viste at tre baser i DNA-koden bygger opp en aminosyre. Han viste også hvordan disse ble brukt til å produsere proteiner, hvilke basetripletter som kodet for de forskjellige aminosyrene og proteiners stuktur (2–5). Hver enkelt av disse oppdagelsene var sensasjonelle. At Crick var med på dem alle har ført til at han nevnes i samme kategori som Newton, Darwin og Einstein. På 1970-tallet endret Francis Crick fokus på sin

forskning. Han flyttet til California og begynte å arbeide med det biologiske grunnlaget for vår bevissthet. Mange forskere mente dette var en umulig oppgave, men takket være Cricks internasjonale anerkjennelse, ble hjerneforskning nå en respektert vitenskap.

Crick ble godkjent som medlem av «Royal Society» i 1959. I 1960 fikk han «The Albert Lasker Award» og i 1961 mottok han «Prix Charles Leopold Meyer of the French Academy of Sciences» prisen. I 1962 fikk han altså Nobelprisen i fysiologi eller medisin sammen med James Watson og Maurice Wilkins. Crick mottok også «the Award of Merit of the Gairdner Foundation» samme året. I 1992 fikk han «the order of merit from the Queen of England» for å nevne noen av de mange utmerkelser han mottok for sitt arbeid.

Cricks foreløpig sist publiserte artikkel kan leses i *Neurosciences* August 2004 utgave (6). Den artikkelen han arbeidet på da han døde, vil forhåpentligvis avsluttes av hans medforfattere og publiseres snart, men må ikke betraktes som hans siste bidrag til vitenskapen. Francis Crick som person, og hans arbeider gjennom et halvt århundre, vil aldri glemmes og mange fremtidige oppdagelser vil finne sted takket være disse.

Referanser

1. Watson JD, Crick FH. Molecular structure of nucleic acids; a structure for deoxyribose nucleic acid. *Nature*: 1953; 171: 737–8.
2. Watson JD, Crick FH. Genetical implications of the structure of deoxyribonucleic acid. *Nature*: 1953; 171: 964–7.
3. Crick FCH, Rich A. Structure of polypeptide II. *Nature*: 1955; 176: 780–1.
4. Rich A, Crick FCH. The structure of collagen. *Nature*: 1955; 176: 915–6.
5. Crick FH, Watson JD. Structure of small viruses. *Nature*: 1956; 177: 473–5.
6. Crick F, Koch C, Kreiman G, Fried I. Consciousness and neurosurgery. *Neurosurgery*: 2004; 55: 273–82.

Fernanda C. Petersen, Universitetet i Oslo og Ulf R. Dahle, Nasjonalt Folkehelseinstitutt

Ivar A. Mjør æresmedlem i American Association of Endodontists

Da American Association of Endodontists skulle utnevne årets æresmedlem falt valget på nordmannen Ivar A. Mjør. Han får æresmedlemskapet for sitt bidrag til vitenskap og utdanning, gjennom undervisning, forskning, internasjonale foredrag og ledelse. Mjør har publisert over 300 artikler og bøker og har vært leder i en rekke offentlige og odontologiske foreninger, som the International Association of Dental Research Board og the National Institute of Dental Research/National Institutes of Health Pulp Biology Group. Mjør er B.D.S. fra University of St. Andrews, Scotland i 1957, og M.S.D. i pedodonti og M.S. i anatomi fra University of Alabama i henholdsvis 1960 og 1961. For tiden er han medlem av fakultetet ved University of Florida College of Dentistry.

The American Association of Endodontists som ble stiftet i 1943, har sitt hovedkvarter i Chicago, og teller mer enn 6 500 medlemmer fra hele verden.

Overlege Jan A. Pahles forskningslegat har ledige forskningsmidler

Formål:

Gi støtte til kandidater som utmerker seg i sitt arbeid til fremme for og videreutvikling av revmakirurgisk og tverrfaglig revmatologisk forskning.

Søknadsfrist:

1. oktober 2004.

Søknadsskjema og opplysninger fåes hos:

Organisasjonssekretær, Anne-Lill Øverbye
Oslo Sanitetsforening
Fredrikke Qvamsgt. 1
0172 Oslo.

Tlf: 22 98 39 00

E-post: anne-lill.overbye@osf.no

www.pahleslegat.no